

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

**Кафедра управління державними і корпоративними
фінансами**

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до контрольної роботи з дисципліни

«СТРАХОВІ ПОСЛУГИ»

Харків – 2018

Методичні вказівки розглянуто і рекомендовано до

друку на засіданні кафедри управління державними і корпоративними фінансами 30 березня 2018 р., протокол № 6.

Методичні вказівки призначені для підготовки бакалаврів за всіма економічними спеціальностями заочної форми навчання та відповідають робочій програмі з курсу «Страхові послуги».

Укладач

доц. О. Д. Стешенко

Рецензент

доц. О. М. Тройнікова

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до контрольної роботи з дисципліни
«СТРАХОВІ ПОСЛУГИ»

Відповідальний за випуск Стешенко О. Д.

Редактор Третьякова К. А.

Підписано до друку 15.06.18 р.

Формат паперу 60x84 1/16. Папір писальний.

Умовн.-друк.арк. 1,0. Тираж 30. Замовлення №

Видавець та виготовлювач Український державний університет
залізничного транспорту,
61050, Харків-50, майдан Фейсрбаха, 7.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 6100 від 21.03.2018 р.

ЗМІСТ

Загальні положення.....	4
Програма курсу.....	5
Склад контрольної роботи.....	8
Теоретична частина контрольної роботи.....	10
Практична частина контрольної роботи.....	16
Методичні вказівки до виконання практичної частини контрольної роботи	20
Вимоги до захисту контрольної роботи.....	23
Перелік питань з курсу.....	24
Список літератури.....	26
Додаток А. Вихідні дані.....	27

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Страхові інтереси є основною ознакою класифікації страхових послуг. При вивченні курсу «Страхові послуги» студенти повинні ознайомитись з тими страховими послугами, з якими страхові компанії виходять на страховий ринок.

Під час вивчення курсу студенти мають змогу сформувати:

- уміння організувати страхування як з боку страховика, так і з боку страхувальника;
- уміння розробляти економічне обґрунтування розвитку страховика (страхової компанії);
- навички оцінки обрану стратегію зниження ризиків через страхування;
- пропозиції стосовно фінансової, цінової політики страховика;
- уміння обрати способи формування попиту на страхову послугу і методи стимулювання її збуту тощо.

Страховий ринок є одним із її сегментів, а страхування перетворюється на універсальний спосіб страхового захисту усіх форм власності, прибутків та інших інтересів страхувальника. Тому поглиблене вивчення курсу «Страхові послуги» студентами економічних спеціальностей дає змогу ефективніше використовувати даний механізм зниження ризиків на практиці.

При виконанні контрольної роботи треба дотримуватись таких вимог: роботу виконувати в письмовій формі на аркушах формату А4; для перевірки точності розрахунків слід використовувати взаємозв'язок розрахованих показників з урахуванням їх економічного змісту; після закінчення розв'язування задачі потрібно зробити висновки.

ПРОГРАМА КУРСУ

ТЕМА 1. Послуги у страхуванні життя

Значення змішаного страхування життя. Контингент страхувальників і застрахованих. Головні критерії страхування життя: вік страхувальника, стан його здоров'я, громадянство страхувальника. Умови виплати страхових сум у зв'язку з доживанням до закінчення строку страхування, утратою здоров'я від нещасного випадку, смертю застрахованого. Одержувачі страхових сум. Строк страхування життя. Страхові внески. Наслідки несплати внесків. Процедура оформлення договору.

Страхування дітей. Контингент страхувальників і застрахованих. Особливості страхової відповідальності. Головні умови договору страхування дітей.

Весільне страхування. Особливості весільного страхування.

Страхування додаткової пенсії. Призначення такого виду страхування. Умови договору страхування додаткової пенсії. Особливості розрахунку тарифних ставок. Закордонний досвід страхування пенсії.

Страхування на випадок смерті та втрати здоров'я, його особливості.

ТЕМА 2. Страхування від нещасних випадків

Індивідуальне страхування від нещасних випадків. Страхування дітей та школярів від нещасних випадків. Умови, при яких настає страхова відповідальність. Страхова сума та її отримувачі. Строк страхування.

Страхування від нещасних випадків робітників і службовців. Обов'язкове страхування від нещасних випадків пасажирів різних видів транспорту, військових.

Медичне страхування. Об'єкти медичного страхування та його умови. Види медичного страхування.

ТЕМА 3. Послуги у страхуванні основних та оборотних фондів підприємств

Економічний зміст страхування основних та оборотних фондів. Значення страхування фондів підприємств та організацій. Умови страхування.

Страховальники та об'єкти страхування. Основні та додаткові договори страхування.

Страхова відповідальність. Страхова оцінка та страхова сума. Принципи відшкодування збитків. Особливості договору страхування майна.

ТЕМА 4. Страхування сільськогосподарських культур

Принципи побудови страхування врожаю. Розмір страхового забезпечення. Страховальники та об'єкти страхування. Страхова відповідальність. Страхові платежі. Диференціація страхових тарифів за видами культур і територіальною ознакою.

ТЕМА 5. Транспортне страхування

Страхування вантажів. Умови страхування вантажів. Договір страхування вантажів. Відношення сторін страхування при страховому випадку.

Морське страхування. Умови договору морського страхування. Строк страхування. Досвід страхування корпорації «Ллойд». Поліс морського страхування «Ллойда».

Автотранспортне страхування. Об'єкти автотранспортного страхування. Форми страхування: страхування від усіх ризиків, часткове покриття збитків. Використання франшизи. Світовий досвід страхування автотранспорту. Європейська система «зелена картка».

Авіаційне страхування. Особливості страхування каско, громадянської відповідальності, від нещасних випадків. Об'єднання страховиків – «пули». Страхування авіаперевезень.

ТЕМА 6. Страхування тварин та інші види страхування

Завдання і форми страхування тварин. Принципи та умови страхування тварин. Страхові платежі. Диференціація страхових ставок.

Страхування атомних ризиків. Страхування воєнних ризиків. Страхування СОМ.

ТЕМА 7. Асортимент послуг зі страхування відповідальності

Страхування відповідальності як галузь страхування. Сторони страхування. Світовий досвід і практика страхування відповідальності.

Страхування кредитів: добровільне страхування ризиків непогашення кредитів; добровільне страхування відповідальності за непогашення кредитів. Умови страхування. Процедура аналізу умов кредитування.

Страхування громадянської відповідальності власників транспортних засобів. Класифікація даного виду страхування. Умови страхування.

Страхування відповідальності на випадок заподіяння шкоди в процесі господарської та професійної діяльності.

ТЕМА 8. Страхування підприємницьких ризиків

Характеристика об'єктів, які пов'язані з підприємницькою діяльністю. Страхування комерційних ризиків. Страхування від збитків внаслідок перерви у виробництві. Страхування ризиків нової техніки та технології. Страхування біржових і валютних ризиків.

ТЕМА 9. Послуги у перестрахованні

Перестраховання як метод збільшення фінансової стійкості страхових операцій. Методи перестраховання. Факультативне перестраховання. Умови використання факультативного перестраховання. Облігаторна форма перестраховання та її види: квота, ексцедентна сума. Договори факультативно-облігаторного перестраховання.

СКЛАД КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Контрольна робота з дисципліни «Страхові послуги» повинна мати таку структуру:

Вступ

1 Теоретична частина (назва питання)

2 Практична частина

Список використаної літератури

У вступі студент повинен викласти мету та основні завдання контрольної роботи.

Теоретична частина складається з докладного розкриття теми за відповідними питаннями, а практична частина – з 15 задач, які треба правильно розв'язати. При розв'язанні задач мають бути наведені всі необхідні розрахунки та пояснювання до них. Розв'язання задач виконуються на підставі вихідних даних з варіантів і методичних вказівок. Для виконання теоретичної частини необхідно використовувати літературу, що рекомендована програмою курсу та наводиться у цьому методичному виданні.

За вимогами, контрольна робота виконується за варіантами (див. таблицю 1). Номер варіанта, за яким треба виконувати роботу, відповідає останнім цифрам шифру студента (із залікової книжки). Наприклад, останнім цифрам шифру студента 41 відповідають завдання 21;1. Це означає, що треба відповісти на теоретичне питання за номером 21 (див. перелік), а також розв'язати задачу з умовними даними варіанта 1. Умовні дані до задач надаються у таблиці А.1 додатка А.

Таблиця 1 – Варіанти контрольних завдань

Шифр студента	Номер теоретичного питання	Варіант задачі	Шифр студента	Номер теоретичного питання	Варіант задачі	Шифр студента	Номер теоретичного питання	Варіант задачі
01, 41	21	1	19, 59	19	9	37, 77	17	7
02, 42	22	2	20, 60	20	0	38, 78	18	8
03, 43	23	3	21, 61	21	1	39, 79	19	9
04, 44	24	4	22, 62	22	2	40, 80	10	0
05, 45	25	5	23, 63	23	3	81, 82	2	1
06, 46	6	6	24, 64	24	4	83, 84	1	2
07, 47	7	7	25, 65	25	5	85, 86	3	3
08, 48	8	8	26, 66	6	6	87, 88	4	4
09, 49	9	9	27, 67	7	7	89, 90	5	5
10, 50	10	0	28, 68	8	8	91, 92	6	6
11, 51	11	1	29, 69	9	9	93, 94	7	7
12, 52	12	2	30, 70	4	0	95, 96	8	8
13, 53	13	3	31, 71	11	1	97, 98	9	9
14, 54	14	4	32, 72	12	2	99, 00	20	0
15, 55	15	5	33, 73	13	3			
16, 56	16	6	34, 74	14	4			
17, 57	17	7	35, 75	15	5			
18, 58	18	8	36, 76	16	6			

ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Варіант 1

Тема «Економічна необхідність і сутність страхових послуг»

- 1 Економічна необхідність страхової послуги для фізичних і юридичних осіб.
- 2 Розвиток системи страхових послуг.
- 3 Порядок надання страхових послуг страхувальникам.
- 4 Діюча система страхових послуг в Україні та шляхи її удосконалення.

Варіант 2

Тема «Реалізація страхових послуг»

- 1 Визначення та формування попиту на страхові послуги. Служба маркетингу страхової компанії.
- 2 Роль реклами в реалізації страхових послуг.
- 3 Страхові посередники та їхні функції.
- 4 Контроль за реалізацією страхових послуг.

Варіант 3

Тема «Страхові посередники та організація їхньої діяльності»

- 1 Страхові посередники та їхнє місце на страховому ринку.
- 2 Роль страхових посередників у реалізації страхових послуг.
- 3 Страхові посередники в Україні та ефективність їхньої діяльності.

Варіант 4

Тема «Особисте страхування і його місце в системі страхового захисту громадян»

- 1 Економічна необхідність і розвиток особистого страхування.
- 2 Характеристика форм та видів особистого страхування.
- 3 Сучасний стан і напрями удосконалення особистого страхування в Україні.

Варіант 5

Тема «Страховання життя»

1 Економічна необхідність і значення страхування захисту життя громадян.

2 Види страхування життя та їхня характеристика. Організація роботи страхової компанії щодо укладення і обслуговування страхової угоди із страхування життя.

3 Стан страхування життя в Україні та напрями його покращення.

Варіант 6

Тема «Страховання від нещасних випадків»

1 Необхідність і значення страхового захисту громадян від нещасних випадків. Види страхування.

2 Організація роботи страхової компанії щодо укладення і обслуговування договорів страхування від нещасних випадків.

3 Стан, проблеми та перспективи розвитку страхування від нещасних випадків в Україні.

Варіант 7

Тема «Медичне страхування»

1 Економічна необхідність медичного страхування.

2 Форми медичного страхування та їхні організаційні основи.

3 Оцінка сучасного стану медичного страхування в Україні та шляхи його покращення.

Варіант 8

Тема «Страховання здоров'я громадян»

1 Необхідність і сутність страхування здоров'я громадян.

2 Характеристика форм і видів страхування.

3 Оцінка сучасного стану страхування здоров'я громадян в Україні та перспективи його розвитку.

Варіант 9

Тема «Сільськогосподарське страхування»

1 Економічне завдання страхового захисту в сільському господарстві.

2 Розвиток і сучасний стан страхування майна виробників сільськогосподарської продукції в Україні. Форми страхування.

3 Обов'язкове страхування сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень.

Варіант 10

Тема «Добровільна форма страхового захисту у сільському господарстві»

1 Необхідність і розвиток страхування у сільському господарстві. Суб'єкти та об'єкти страхування.

2 Порядок укладення та обслуговування договорів страхування.

3 Оцінка сучасного стану, проблем і перспектив розвитку добровільного страхування у сільському господарстві України.

Варіант 11

Тема «Страхування підприємницьких ризиків»

1 Роль страхування у забезпеченні потреб підприємця у страховому захисті. Форми і види страхування.

2 Страхування майна від вогню та інших небезпек.

3 Страхування від перерв у виробництві.

4 Страхування відповідальності товаровиробників.

Варіант 12

Тема «Страхування майна від вогню»

1 Необхідність і розвиток вогневого страхування.

2 Сутність та організація проведення страхування.

3 Оцінка сучасного стану і перспектив розвитку вогневого страхування в Україні.

Варіант 13

Тема «Страховання технічних ризиків»

- 1 Необхідність і значення страхування технічних ризиків. Види страхування.
- 2 Страховання будівельно-монтажних ризиків.
- 3 Страховання майна від поломок.
- 4 Страховання післяпускових гарантійних зобов'язань.

Варіант 14

Тема «Страховання вантажів»

- 1 Економічна необхідність і сутність страхування вантажів.
- 2 Організація роботи страхової компанії щодо укладення та обслуговування договорів страхування вантажів.
- 3 Проблеми і перспективи розвитку страхування вантажів в Україні.

Варіант 15

Тема «Автотранспортне страхування»

- 1 Необхідність і значення страхування автотранспортних ризиків. Види страхування.
- 2 Страховання автомобілів.
- 3 Страховання цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів.

Варіант 16

Тема: «Морське страхування»

- 1 Необхідність та особливості страхування морських ризиків. Види страхування.
- 2 Страховання морських суден.
- 3 Страховання вантажів, які перевозяться морським транспортом.
- 4 Страховання відповідальності власників суден.

Варіант 17

Тема «Авіаційне страхування»

- 1 Необхідність та особливості авіаційного страхування. Види страхування.
- 2 Страхування повітряних суден.
- 3 Страхування відповідальності власників повітряних суден.
- 4 Страховий захист громадян від нещасних випадків на повітряному транспорті.

Варіант 18

Тема «Страхування кредитних і фінансових ризиків»

- 1 Економічна необхідність і значення страхування кредитних і фінансових ризиків.
- 2 Сутність страхування кредитних та фінансових ризиків.
- 3 Страхування кредитних та фінансових ризиків в Україні і проблеми його розвитку.

Варіант 19

Тема «Страхування майна фізичних осіб»

- 1 Економічна необхідність і значення страхового захисту майна громадян.
- 2 Види послуг страхових компаній громадян-власникам майна та їхня характеристика.
- 3 Страхування майна фізичних осіб в Україні та напрями його удосконалення.

Варіант 20

Тема «Страхування будівель, які належать громадянам»

- 1 Економічна необхідність і розвиток страхування будівель, які належать громадянам.
- 2 Умови страхування. Порядок укладення і обслуговування страхової угоди.
- 3 Стан, проблеми та перспективи розвитку страхування будівель, які належать громадянам в Україні.

Варіант 21

Тема «Страховання домашнього майна громадян»

1 Економічна необхідність і значення страхування домашнього майна громадян.

2 Умови страхування. Порядок укладення та обслуговування страхової угоди.

3 Оцінка сучасного стану страхування домашнього майна громадян в Україні та шляхи його покращення.

Варіант 22

Тема «Страховання засобів транспорту, які належать громадянам»

1 Економічна необхідність і розвиток страхування засобів транспорту, які належать громадянам.

2 Організація роботи страхової компанії щодо страхування транспортних засобів громадян. Умови страхування.

3 Досвід страхування засобів транспорту громадян у зарубіжних країнах та оцінка можливості його використання в Україні.

Варіант 23

Тема «Страховання цивільної відповідальності»

1 Необхідність і значення страхування цивільної відповідальності.

2 Форми та види страхування.

3 Сучасний стан і напрями удосконалення страхування цивільної відповідальності в Україні.

Варіант 24

Тема «Страховання цивільної відповідальності власників транспортних засобів»

1 Економічна необхідність і розвиток страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів.

2 Форми страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів в Україні та їхня характеристика.

3 Проблеми і перспективи страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів в Україні.

Варіант 25

Тема «Страхування екологічних ризиків»

1 Економічна необхідність, значення і сучасний стан екологічного страхування.

2 Форми та види страхування.

3 Страхування відповідальності підприємства на випадок забруднення навколишнього природного середовища.

ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Задача 1

Для особи у віці x -років розрахувати вірогідність:

- 1) прожити ще один рік;
- 2) померти протягом наступного року життя;
- 3) прожити ще два роки;
- 4) померти протягом наступних двох років;
- 5) померти на третьому році життя.

Задача 2

Для особи у віці x -років розрахувати вірогідність:

- 1) прожити ще три роки;
- 2) померти протягом наступних трьох років;
- 3) прожити ще чотири роки;
- 4) померти протягом наступних чотирьох років;
- 5) померти на четвертому році життя.

Задача 3

Вік страхувальника __ роки. При доживанні до __ років він повинен отримати від страховика __ грошових одиниць (грош. од.). Яку суму повинен внести страхувальник? Ставка - __%.

Задача 4

Розрахувати розмір одноразової премії, коли страховик буде виплачувати по 1 грош.од. протягом усього життя застрахованої особи, в кінці кожного року з моменту підписання договору. Застрахованому __ роки. Норма дохідності – __%.

Задача 5

Страхувальник платить премії протягом трьох років, а страховик потім платить йому довічно по 1 грош.од. в кінці кожного року. Страхувальникові __ роки. Норма дохідності – 5 %. Розрахувати розмір річного страхового внеску.

Задача 6

Розрахувати розмір нетто-ставки зі страхування на випадок смерті для особи віком X років при страховій сумі розміром 1000 грош.од.

Задача 7

Розрахувати нетто-ставку для страхувальника віком __ роки, який уклав договір страхування на доживання на 3 роки. Норма дохідності – 5 %.

Задача 8

Розрахувати нетто-ставку для страхувальника віком ____ років, який уклав договір страхування на доживання на 4 роки. Норма дохідності – 5 %.

Задача 9

Страховик уклав договір з промисловим підприємством на добровільне колективне медичне страхування 300 робітників.

Середня вартість обслуговування у поліклініках, з якими страховик має домовленість, дорівнює ___ грош.од. на рік, ймовірність госпіталізації становить 25 %, середня вартість лікування одного хворого у лікарні, з якою страховик має домовленість, становить ___ грош.од. Накладні витрати медичної страхової компанії на ведення справ у розрахунку на одного застрахованого становлять у середньому ___ грош.од., очікуваний прибуток страховика – 20 %.

Розрахувати річний страховий внесок промислового підприємства на медичне страхування 300 робітників.

Задача 10

Встановлено, що за 5 років праці у розрахунку на 100 000 населення захворювання виникало: за перший рік у ___ осіб, другий – ___, третій – ___, четвертий – ___, п'ятий – ___.

Розрахувати ризикову надбавку (у медичному страхуванні) та її частку по відношенню до середнього захворювання.

Задача 11

Розрахувати бруutto-ставку зі страхування вантажів, якщо експертна оцінка ймовірності наявності страхового випадку – 0,004; середня страхова сума – ___ грош.од.; страхове відшкодування – ___ грош.од.; кількість договорів – ___; ймовірність неперевищення вірогідних відшкодувань понад отриманих внесків – 0,95; частка навантаження у структурі тарифу – 20 %.

Задача 12

В наслідок ДТП пошкоджено автомобіль. Ціна автомобіля – ___ грош.од. Знос на час узгодження договору – 30 %. Від

автомобіля залишилося деталей на суму ___ грош.од. На капітальний ремонт автомобіля витрачено ___ грош.од. Розрахувати збиток страхувальника, якщо автомобіль було застраховано у повній вартості.

Задача 13

Розрахувати тарифну ставку з договору майнового страхування.

Імовірність настання страхового випадку – 0,01. Середня страхова сума – ___ грош.од. Середньо страхове відшкодування – ___ грош.од. Кількість договорів страхування майна – _____. Частка навантаження у структурі тарифу – 30 %. Гарантія безпеки неперевищення імовірних страхових відшкодувань – 0,95.

Задача 14

Визначити суму страхової платні по добровільному страхуванню ризику непогашення кредиту.

Перший позичальник узяв кредит у сумі ___ тис. грош.од. на рік. Відсотки за кредит – ___% річних. Термін використання кредиту у період договору – ___ міс. Межа відповідальності страховика – 85 %. Тарифна річна ставка – 2,1 %. Другий позичальник узяв кредит у сумі ___ тис. грош.од. на півроку. За кредит – ___% річних. Строк використання кредиту у період договору – ___ міс. Межа відповідальності страховика – 95 %.

Задача 15

Розрахувати тарифну ставку страхування професійної відповідальності аудиторів:

а) при середній страхової сумі в ___ тис. грош.од. і при середньому відшкодуванні в ___ тис. грош.од.;

б) при середній страхової сумі в ___ тис. грош.од. і при середньому відшкодуванні в ___ тис. грош.од.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ПРАКТИЧНОЇ ЧАСТИНИ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Для розв'язання за темами «Послуги у страхуванні життя», «Страхування від нещасних випадків» потрібні дані величин комутаційних чисел, що наведені у таблиці 2 (L_x – кількість осіб, які доживають до віку X років; dx – кількість осіб, які помирають при переході від x -років до віку $(X+1)$ років; D_x , N_x , M_x – комутаційні числа).

Таблиця 2 – Таблиця комутаційних чисел

Вік (x), років	L_x	dx	D_x	N_x	M_x
37	90406	599	14865,97	228489,69	3985,22
38	89807	639	14064,26	213623,73	3891,42
39	89168	680	13299,23	199559,47	3796,11
40	88488	722	12569,34	186260,24	3699,52
41	87766	767	11873,13	173690,9	3601,85
42	86999	817	11208,92	161817,78	3503,03
43	86182	872	10574,91	150608,86	3402,78
44	85310	931	9969,44	140033,95	3300,87
45	84379	994	9391,09	130064,51	3197,26
46	83385	1058	8838,53	120673,42	3091,90
47	82327	1119	8310,85	111834,89	2985,09
48	81208	1174	7807,51	103524,04	2877,51
49	80034	1223	7328,23	95716,53	2770,01
50	78811	1266	6872,61	88388,31	2663,36
51	77545	1306	6440,2	81515,7	2558,22
52	76239	1345	6030,23	75075,49	2454,92
53	74894	1388	5641,75	69045,27	2353,60
54	73506	1434	5273,52	63403,51	2254,02
55	72072	1482	4924,42	58129,99	2156,04
56	70590	1530	4593,49	53205,57	2059,61
57	69060	1574	4279,93	48612,08	1964,79
58	67486	1613	3983,22	44332,16	1871,88
59	65873	1647	3702,87	40348,93	1781,21
60	64226	1680	3438,37	36646,06	1693,04

Нетто-тариф за договором страхування життя для кожного з наведених у даній роботі страхових ризиків (страхових подій) визначають з урахуванням статистичних закономірностей страхових ризиків протягом дії договору страхування і величини інвестиційного доходу від розміщення страхових резервів.

Математичною моделлю випадкових процесів дожиття та смертності, непрацездатності, хвороби у разі переходу застрахованих осіб з однієї вікової категорії в іншу є регіональні таблиці дожиття та смертності і відповідні регіональні чи селективні (за статтю, станом здоров'я, тривалістю непрацездатності або хвороби, професією, регіоном проживання тощо) статистичні таблиці страхових ризиків, які формуються страховиками.

При визначенні нетто-тарифу за договором страхування життя використовують:

- регіональну або селективну таблицю дожиття та смертності;
- регіональні або селективні таблиці додаткових страхових ризиків;
- річну ставку інвестиційного доходу.

Розв'язувати задачі треба за такими формулами

$$P_x = (L_{x+1}) / L_x, \quad (1)$$

де P_x – вірогідність прожити ще 1 рік;

$$Q_x = d_x / L_x, \quad (2)$$

де Q_x – вірогідність померти протягом майбутнього року життя;

$${}_yP_x = (L_{x+y}) / L_x, \quad (3)$$

де ${}_yP_x$ – вірогідність прожити «у» років;

$$I_yQ_x = (L_x - L_{x+y}) / L_x, \quad (4)$$

де ${}_yI_{yQ_x}$ – вірогідність померти протягом майбутніх «у» років;

$${}_yI_{yQ_x} = (L_x + (y - 1) - (L_x + y)) / L_x, \quad (5)$$

де ${}_yI_{Q_x}$ – вірогідність померти на «у» році життя;

$${}_yI_{Q_x} = D_{x+y} / D_x, \quad (6)$$

де $Y E_x$ – тарифна ставка для осіб віком «х» років, які страхуються на дожиття до «у» років,

i – ставка дохідності;

$$A_x = N_y / D_x, \quad (7)$$

де A_x – одноразовий внесок страхувальника віком «х» років, який довічно виплачує по 1 грош.од. наприкінці кожного «у» року;

$$A_{x1} = M_x / D_x, \quad (8)$$

де A_{x1} – розмір одноразової нетто-премії при довічному страхуванні на випадок смерті осіб у віці «х» років;

$$A_{x2} = M_x / N_x, \quad (9)$$

де A_{x2} – розмір річної нетто-премії для осіб віком «х» років при довічному страхуванні на випадок смерті;

$$IA_x = (M_x - M_{x+y}) / (N_x - N_{x+y}), \quad (10)$$

де IA_x – розмір річної нетто-премії для осіб віком «х» років при тимчасовому страхуванні на випадок смерті.

ВИМОГИ ДО ЗАХИСТУ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Важливою передумовою успішного засвоєння студентами теоретичних знань, практичних умінь і навичок є наполеглива і, головне, ритмічна робота над навчальною дисципліною.

Захист контрольної роботи студентом відбувається за умови допуску, тобто якщо контрольна робота виконана бездоганно (заздалегідь виправлені всі помилки) і на її титульному аркуші є позначка викладача «до друку». За цих умов студент має бути готовим відповісти на будь-яке питання за своїм варіантом контрольної роботи, що знаходиться у межах кола питань з відповідної спрямованості. Також студент повинен вміти пояснити хід розв'язання задач і прокоментувати отримані результати та зроблені висновки.

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент за теоретичні питання контрольної роботи, складає 40 балів, за виконання розрахункової частини – 60 балів.

Мінімальна загальна кількість балів, яка дозволяє допустити студента до складання іспиту, становить 75 балів.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ З КУРСУ

- 1 Страхова послуга як специфічний товар.
- 2 Служба маркетингу страхової компанії та її функції.
- 3 Напрямки вивчення і формування попиту на страхові послуги.
- 4 Системи продажу страхових послуг.
- 5 Роль, види й особливості реклами у реалізації страхових послуг.
- 6 Змішане страхування життя і страхування дітей.
- 7 Форми й види страхування від нещасних випадків.
- 8 Обов'язкові види страхування від нещасних випадків.
- 9 Державне особисте страхування військовослужбовців.
- 10 Особисте страхування від нещасних випадків на транспорті.
- 11 Добровільні види страхування від нещасних випадків.
- 12 Страхування дітей і школярів від нещасних випадків.
- 13 Страхування туристів від нещасних випадків.
- 14 Медичне страхування. Форми й особливості організації та проведення.
- 15 Страхування майна підприємців від вогню та інших ризиків.
- 16 Страхування від перерв у підприємницькій діяльності.
- 17 Страхування відповідальності товаровиробника, надавача послуг, виконавця робіт, продавця товарів.
- 18 Страхування відповідальності за забруднення навколишнього середовища.
- 17 Страхування працівників від нещасних випадків за рахунок підприємця.
- 18 Форми й особливості страхування врожаїв сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень.
- 19 Страхування сільськогосподарських тварин.

- 20 Страхування будівель та іншого майна сільськогосподарських підприємств.
- 21 Види й особливості страхування технічних ризиків.
- 22 Страхування будівельно-монтажних ризиків.
- 23 Страхування післяпускових гарантійних зобов'язань.
- 24 Сутність, економічний зміст, види страхування кредитів.
- 25 Страхування товарних і споживчих кредитів.
- 26 Страхування кредитів під інвестиційні проекти.
- 27 Автотранспортне страхування, його сутність і сучасний стан.
- 28 Майнове страхування засобів автотранспорту.
- 29 Страхування цивільної відповідальності власників автотранспорту.
- 30 Міжнародна система «зелена картка», її розвиток.
- 31 Страхування відповідальності автоперевізника за вантаж.
- 32 Страхування морських суден.
- 33 Страхування відповідальності власників суден.
- 34 Страхування вантажів, що перевозяться морським транспортом.
- 35 Страхування відповідальності морського перевізника за вантаж.
- 36 Страхування повітряних суден.
- 37 Страхування відповідальності власників повітряних суден.
- 38 Страхування відповідальності авіаперевізника за вантаж.
- 39 Страхування будівель і споруд, що належать громадянам.
- 40 Страхування домашнього майна і тварин у господарствах громадян.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1 Господарський кодекс України [Електронний ресурс]: від 16.01.2003 № 436-IV. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua/go/436-15>.

2 Податковий кодекс України [Електронний ресурс]: від 02.12.2010 № 2755-VI. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua/go/2755-17>.

3 Про внесення змін до Закону України “Про страхування”. Закон України // Урядовий кур’єр. – 2001. – №205. – С.3-5.

4 Базилевич, В. Д. Страхова справа [Текст]: підручник / В. Д. Базилевич, К. С. Базилевич. – К., 2008. – 1019 с.

5 Говорушко, Т. А. Страхіві послуги [Текст]: підручник / Т. А. Говорушко. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 343 с.

6 Вовчак, О. Д. Страхова справа [Текст]: підручник / О. Д. Вовчак. – К. : Знання, 2011. – 391 с.

7 Дема, Д. І., Страхіві послуги [Текст]: навч. посібник / Д. І. Дема – [2-ге вид., перероб. та допов.]. – К. : Алерта 2013. – 526 с.

8 Заруба, О. Д. Страхова справа [Текст]: підручник / О. Д. Заруба. – К., 2009. – 368 с.

9 Кінашук, Л. Л. Страхове право [Текст]: підручник / Л. Л. Кінашук. – К. : АТІКА, 2010. – 255 с.

10 Стешенко, О. Д. Страхова справа [Текст]: навч. посібник / О. Д. Стешенко. – Харків, 2012. – 165 с.

11 Страхування: теорія і практика [Текст]: навч. посібник / Н. М. Внукова, Л. В. Временко, В. І. Успаненко. – Х., 2013. – 212 с.

12 Страхування: практикум [Текст]: навч. посібник / За ред. Базилевича В. Д. – К. : Знання, 2011. – 650 с.

13 Сорока, Р. М. Економічні та фінансові ризики [Текст]: навч. посібник / Р. М. Сорока, Б. П. Сорока. – К., 2012. – 320 с.

14 Страхування [Текст]: навч.-практ. посібник / укл. Л. І. Лескороджена. – К., 2013. – 544 с.

Додаток А

Таблиця А.1 – Вихідні дані до задач

Номер задачі	Показники	Варіант									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>	<i>12</i>
1	Вік особи, х років	41	43	54	45	51	50	44	46	52	49
2	Особа віком, років	40	39	37	45	44	55	54	45	39	40
3	Вік особи, х років	41	43	54	45	44	40	44	46	52	49
	Доживання до, років	55	56	60	55	48	47	60	60	60	60
	Отримати від страховика, тис. грош.од.	8	6	4	3	1	3	6	8	9	3
	Ставка, %	15	10	9	12	11	11	12	13	13	15
4	Вік застрахованого, років	40	56	38	37	60	39	43	46	47	49
	Норма дохідності, %	10	10	11	16	18	17	16	15	15	17
5	Вік страхувальника, років	41	43	54	45	51	50	44	46	52	49
6	Вік особи, років	37	39	40	44	43	56	57	55	54	53
7	Вік страхувальника, років	49	47	45	55	46	45	55	40	50	57

Продовження таблиці А.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
8	Вік страхувальника, років	47	46	40	50	49	48	47	40	49	39
9	Середня вартість обслуговування у поліклініках, грош.од.	150	160	170	145	155	165	140	156	150	180
	Середня вартість лікування у лікарнях, грош.од.	645	650	670	690	600	615	625	645	595	640
	Накладні витрати, грош.од.	25	30	35	32	33	27	26	28	29	25
10	1-й рік	41	43	54	45	51	50	44	46	52	49
	2-й рік	37	35	40	44	43	56	57	58	54	53
	3-й рік	49	47	45	55	60	45	60	40	50	57
	4-й рік	47	46	40	50	49	48	47	40	49	39
	5-й рік	45	34	23	34	33	23	12	25	15	34
11	Середня страхова сума, грош.од.	4000	1100	2000	6000	3500	7300	2900	3600	6500	8400
	Страхове відшкодування, грош.од.	700	280	400	330	220	320	240	520	400	500
	Кількість договорів, од.	100	120	90	95	115	110	100	125	120	125

Продовження таблиці А.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
12	Ціна автомобіля, грош.од.	32000	40000	34000	50000	55000	34600	76900	70000	55000	12500
	Залишилося деталей на суму, грош.од.	100	120	230	100	90	400	560	390	900	600
	Вартість капітального ремонту, грош.од.	1000	900	850	2000	1200	1230	1250	700	800	900
13	Середня страхова сума, грош.од.	45450	34000	34000	23000	24000	35000	36000	25000	34000	40000
	Середнє страхове відшкодування, грош.од.	8500	7000	4500	9000	6700	5600	5500	5800	6000	7000
	Кількість договорів, од.	3000	1000	950	1500	2500	1250	2150	2350	2000	1100
14	Перший позичальник Сума кредиту, тис. грош.од.	55	77	88	99	78	98	99	98	79	87
	Відсотки за кредит, %	5	12	8	9	3	11	21	3	9	10
	Період дії договору, міс.	7	9	8	6	5	5	6	4	3	10
	Другий позичальник Сума кредиту, тис. грош.од.	35	45	66	76	58	98	90	34	55	55
	Відсотки за кредит, %	7	12	9	8	5	5	11	9	14	12

Продовження таблиці А.1

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>	<i>12</i>
	Період дії договору, міс.	2	3	5	8	9	9	5	4	11	10
15	а) Сер. страхова сума, тис. грош.од.	30	35	25	20	25	26	31	32	33	33
	Сер. страхове відшкодування, тис. грош.од.	20	25	21	15	19	19	27	23	26	25
	б) Сер. страхова сума, тис. грош.од.	60	70	65	66	65	60	55	50	75	70
	Сер. страхове відшкодування, тис. грош.од.	45	50	35	30	31	25	20	31	44	25